

16.6.2020

kirjaamo@stm.fi

Poikkeusluvan hakeminen Raaseporin sairaalan päivystyspisteen määrittämiseksi perusterveydenhuollon päivystyspisteeksi

Asian juridinen tausta

Asetuksessa kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä todetaan (2 §), että

2 § Kiireellisen hoidon antaminen ja päivystyksen järjestäminen

Kunnan tai kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:ssä tarkoitettua kiireellistä hoitoa on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina joko kiireetömän hoidon yhteydessä tai erillisessä päivystyksen toteuttamista varten suunnitellussa ympäri vuorokauden toimivassa päivystysyksikössä.

Ympärivuorokautinen päivystys on järjestettävä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksenä, ellei saavutettavuus- ja potilasturvallisuusnäkökohdista muuta johdu. Terveydenhuoltolain 50 §:n 5 momentissa ja tämän asetuksen 6 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta myöntää lupa ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen järjestämiseen.

Asetuksen perustelumuiotissa kuvaillaan yhteispäivystystä mm. seuraavasti:

Yhteispäivystyksessä tulee olla riittävä osaaminen tarvittavilta erikoisaloilta väestön tavannaisten kiireellisten terveysongelmien hoitoon.

Jos sairaanhoitopiiri, jossa on yliopistollinen sairaala, perustaa ympärivuorokautisesti päivystävän yhteispäivystysyksikön, sen tulee sijaita sairaanhoitopiirin sairaalassa, jossa on ympärivuorokautisesti edustettuna keskeisten erikoisalojen päivystys. Ympärivuorokautisen yhteispäivystysyksikön tulee tarjota päivystyksellistä hoitoa alueen tilanteen mukaisilla erikoisaloilla.

Päivystävälle yksiköille on turvattava riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen.

Poikkeusluvan myöntämisestä todetaan seuraavaa:

Nykyisten keskussairaaloiden lisäksi palvelujen saavutettavuus ja päivystysyksiköiden väliset etäisyydet saattavat edellyttää perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen ympärivuorokautista päivystystä nykyisessä aluesairaalassa tai terveyskeskuksessa. Usein väestön tarvitsemia kiireellisiä palveluja pystytään hoitamaan ensihoitopalvelun kautta, mutta joillain alueilla tarvitaan kuitenkin tässä tarkoitettuja ympärivuorokautisia päivystysyksiköitä. Näissä yksiköissä ei olisi muiden erikoisalojen päivystystä eikä niissä tehtäisi leikkaustoimintaa. Nämä päivystysyksiköt tulisi sijoittaa toimipisteeseen, jossa on virka-aikana

16.6.2020

käytettävissä muiden erikoisalojen palveluita joko tavanomaisena päiväaikaisena toimintana, konsultaatioina tai etälääketieteen keinoin.

Alueilla on paras asiantuntemus väestön tarpeista, minkä vuoksi säädetään mahdollisuudesta hakea lupaa ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen järjestämiselle. Perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen ympärivuorokautisen päivystysyksikön perustaminen edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön poikkeuslupaa siten kuin siitä säädetään terveydenhuoltolain 50 §:n 5 momentissa.

Poikkeusluvan hakeminen edellyttäisi, että siitä on sovittu terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön lupa on tarpeen, jotta voidaan varmistaa toimivan päivystysverkon syntyminen ja palvelujen yhdenvertainen saatavuus.

Tilanne Raaseporin sairaalassa ja Länsi-Uudellamaalla

Organisaatorakenne

HUSin organisaatiossa Raaseporin sairaala on osa HYKS sairaanhoitoaluetta. Sairaalan lääkärit on sijoitettu HYKS toimialueille, mutta hoitajaresurssi on paikallisessa johdossa. Mallin mukaisesti HUS Raaseporin sairaalan päivystyspisteestä vastaa HUS Akuutti ja takapäivystyksistä HUSin eri toimialueet.

Raaseporin sairaalan päivystystoiminnan nykytilan kuvaus

Raaseporin päivystyspisteen nykyinen miehitys on kuvattu oheisessa taulukossa:

Aika	Arkisin	Viikonloppuisin ja pyhinä
Aamu 8–15.30/16	1 kir + 1 sis + 1 yle	1 etupäiv + 1 yle päiv
Iltä 15.30–22/23	1 etupäiv + 1 iltapäiv	1 etupäiv + 1 yle päiv
Yö 22–08 (la–su aamu 09)	1 etupäiv	1 etupäiv + 1 yle päiv

Lisäksi virka-aikaan päivystyspisteessä toimii seniori, jonka vastuulla on myös pieni valvonta-osasto. Raaseporin kaupunki on vastannut erillisen sopimuksen mukaisesti virka-ajan yle-päivystäjän toimittamisesta. Virka-ajan ulkopuolella sairaalassa on ollut sisätautien, kirurgian ja anestesiologian takapäivystys.

Raaseporin sairaalan yhteispäivystyksessä kävi vuonna 2019 yhteensä 15 512 potilasta, mikä on keskimäärin 42,5 potilasta vuorokaudessa. Yöaikaan (klo 00–06) potilaita kävi vuoden 2019 aikana yhteensä 910, mikä on keskimäärin 2,5 potilasta yössä. Potilaista 20,0 % jatkohoidettiin Raaseporin sairaalan osastoilla ja 1,5 % terveyskeskusten vuodeosastoilla, 68,4 % potilaita kotiutua suoraan päivystyksestä.

16.6.2020

PÄIVYSTYKSEEN SAAPUNEIDEN JATKOHOITOPAIKAT

Row Labels	Ikkm
1 Laitos	15
11 Sairaala	3836
12 Terveyskeskus	236
13 Vanhainkoti tai vastaava	3
14 Kehitysvammailaitos	2
15 Päihdehuollonlaitos	1
18 Muu laitoshoido	10
2 Koti, kotihoito ja palveluasuminen	10608
21 Kotihoito/yritympäri vuorokautinen palveluasuminen	3
23 Vanhusten ympärivuorokautinen palveluasuminen	1
27 Muu ympärivuorokautinen palveluasuminen	11
3 Kuollut	6
99 Tuntematon	780
Grand Total	15512

Aineisto Raaseporin 2019 päivystys- ja
TK-päivystys-pätkätyönnäköinde HUS-Talot
/ KPP-kuutio

16.6.2020

Row Labels	Ikkm
1250003 SISÄTAUTIOSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	1116
1250006 KIRURGIAN JA NAISTENTAUTIEN OSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	893
1250004 SEURANTIOSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	770
50200 HYKS-SAIRAANHOITOLAJE	451
1250009 TEHOSTETTU VALVONTA, RAASEPORIN SAIRAALA	401
1127002 LU AKUUSPSYKIATRIAN OSASTOHOIDO	77
40405 LUTJIAN SAIRAAHOITOLAJE	64
8 Tietä puuttuu	40
1125016 KIRURGIAN OSASTO K5, JORVIN SAIRAALA	14
50200 HIRVIIN VUORISTOJÄRJELLYN KESKUSSAIRAALA	9
1127011 PUOTSHIKKELISETEN OSASTO PB JA POLKLINIKKA	5
1127007 LU NUORISOPSYKIATRIAN OSASTOHOIDO	4
1125002 AKUUSPSYKIATRIAN OSASTO P3, JORVIN SAIRAALA	3
1195023 OSASTO KA, JORVI	2
1131011 PÄIVYSTYSOSASTO, HAAPAVUO	2
1101076 SIS. OULUN MEILÄHÖN SAIRAALA	2
1125017 KIRURGIAN OSASTO KY, JORVIN SAIRAALA	2
1125018 KIRURGIAN OSASTO KY, JORVIN SAIRAALA	2
1127051 PSYKIATRIAN OSASTO, LEMJÄ	2
40426 HYVINKÄÄN SAIRAAHOITOLAJE	1
40315 KEKKI PÄIJÄNMAAN KESKUSSAIRAALA	1
1182006 OSASTO B, SYDÄNTAUTEIN KLINIKKA	1
50240 RAASEPORIN TERVEYSKESKUS	1
1125014 KEUHKOSSAIRAANHOITOLAJE, JORVIN SAIRAALA	1
1125021 OSASTO K1, PEIJAS	1
1185003 OSASTO 7, SYDÄNTAUTEIN KLINIKKA	1
40412 SALON SELKÄN SAIRAALA	1
1123015 KELLONKÖKKEN OIKEUSSYKIATRIAN OSASTO P10	1
1122003 AALUTTI MIELIÄNÄHOITOSASTO P7, PSYKIATRIAKESKUS	1
1125021 NUORISOPSYKIATRIAN OSASTO P11	1
1131005 VALKONEN TAYSIN KOB. MEILÄHÖN SAIRAALA	1
1125005 OSASTO M13, MEILÄHÖN	1
125018 23 H KIRURGIAPÄIVÄKIRURGIA, RAASEPORIN SAIRAALA	1
1121005 P3 AALUTTIOSASTO, TELIAKSEN SAIRAALA	1
40309 KANTAMAHÖN KESKUSSAIRAALA	1
124407 NEUROLOGIAN OSASTO N3, JORVI	1
Grand Total	3836

YÖAIKAAN 00-06 PÄIVYSTYKSEEN SAAPUNEIDEN JATKOHOITOPAIKAT

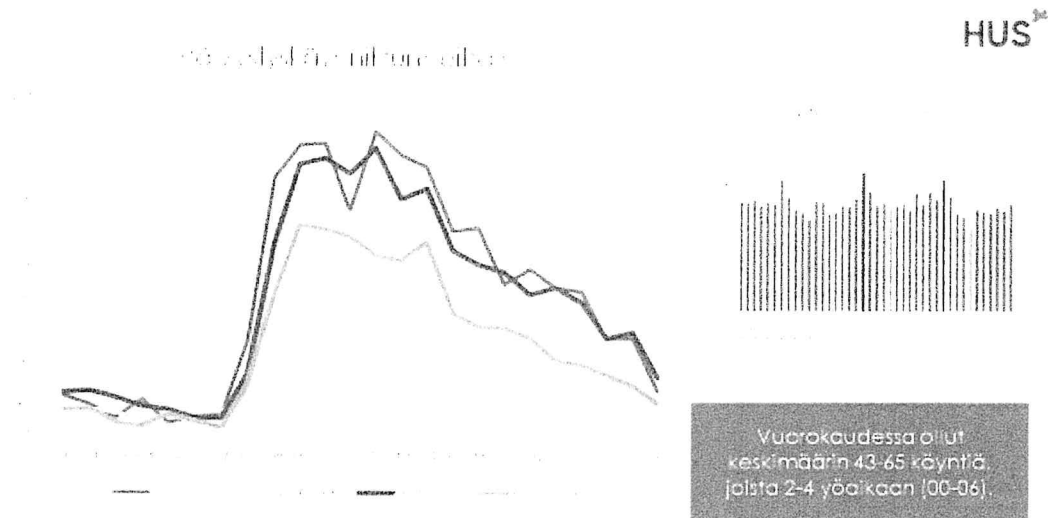
Row Labels	Ikkm
11 Sairaala	329
12 Terveyskeskus	19
2 Koti, kotihoito ja palveluasuminen	535
27 Muu ympärivuorokautinen palveluasuminen	1
3 Kuollut	1
99 Tuntematon	25
Grand Total	910

Aineisto Raaseporin 2019 päivystys- ja
TK-päivystys-pätkätyönnäköinde HUS-Talot
/ KPP-kuutio

16.6.2020

Row Labels	Ikkm
1250006 KIRURGIAN JA NAISTENTAUTIEN OSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	91
1250003 SISÄTAUTIOSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	84
1250004 SEURANTIOSASTO, RAASEPORIN SAIRAALA	65
1250009 TEHOSTETTU VALVONTA, RAASEPORIN SAIRAALA	45
50200 HYKS-SAIRAANHOITOLAJE	25
1127002 LU AKUUSPSYKIATRIAN OSASTOHOIDO	10
40405 LUTJIAN SAIRAAHOITOLAJE	5
125016 KIRURGIAN OSASTO K5, JORVIN SAIRAALA	2
8 Tietä puuttuu	1
1123015 KELLONKÖKKEN OIKEUSSYKIATRIAN OSASTO P10	1
Grand Total	329

16.6.2020

Maantiede ja väestöpohja

HUS operoi yhteispäivystyksiä pääkaupunkiseudun lisäksi Lohjan, Porvoon, Hyvinkään ja Raaseporin sairaaloissa. Sote-uudistuksen osana suunnitellut Länsi-Uudenmaan alueen toimii siis kaksi HUS:n sairaalaa. Raaseporin sairaala on sairaanhoitoalueista pienin, ja palvelee ensisijaisesti kolmea kuntaa: Raaseporia (27 500 as), Hankoa (8 200 as) ja Inkoota (5 400 as).

Raaseporin alue on rannikkoaluetta, jonka valtakieli on ruotsi. Alueen ruotsinkieliset erikoissairaanhoidon palvelut on tarjottu Raaseporin sairaalasta. Alueella toimivat muun muassa Hangon satama sekä Dragsvikin varuskunta, jotka ovat tarvittaessa tukeutuneet Raaseporin sairaalaan. Lisäksi alueella on runsaasti vapaa-ajan asutusta, mikä vaikuttaa erityisesti kesäajan päivystyspalvelujen tarpeeseen.

Raaseporin sairaalan etäisyys Lohjan Sairaalaan on 46 kilometriä, ja ajoaika noin 38 minuuttia.

Raaseporin sairaanhoitoalueeseen kuuluvasta Hangosta matkaa Lohjan sairaalaan on 79 kilometriä ja ajoaika 1 h 4 min. Vastaavasti matka Hangosta Raaseporin sairaalaan on 36 km (32 min).

Alueen kolmannesta kunnasta Inkoosta matkaa Raaseporin sairaalaan on 38 km (31 min) ja Lohjan sairaalaan 28 km (24 min).

Yhteispäivystyksen siirto Raaseporin sairaalasta Lohjan sairaalaan pidentää siis matkaa yhteispäivystykseen noin 30 minuutilla noin 35 000 hengelle.

16.6.2020

Ympäri vuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyspisteen perustaminen Raaseporiin mahdollistaa sen, että Raaseporin asukkaiden virka-ajan ulkopuoliset päivystyspalvelut säilyvät yhä lähellä kaupungin asukkaita ja matkustustarve Lohjalle vähenee merkittävästi.

Alueen asukkaiden osalta keskeistä on, että perusterveydenhuollon kiirevastaanotto toimii hyvin. Hankolaisten osalta potilasturvallisuuden kannalta keskeistä on jatkossa välttää hoitoviivettä, joka syntyy käynnistä Raaseporin sairaalassa asioissa jotka kuitenkin edellyttävät hoitoa yhteispäivystyksessä Lohjalla.

HUS suunnitelmat toiminnan kehittämiseksi Raaseporin sairaalassa

HUSin hallitus päätti 6.4.2020 kokouksessaan, että Raaseporin sairaalan yhteispäivystys lopetetaan ja sairaalalle haetaan päivystysasetuksen mukaista poikkeuslupaa ympäri vuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyspisteen ylläpitämiseksi.

Hallituksen päätöksen jälkeen HUS on lopettanut leikkaustoiminnan Raaseporin sairaalassa johtajilääkäriin päätöksellä 15.4.2020 ja päättänyt, että yhteispäivystys lopetetaan 1.10.2020, jolloin siirrytään ympäri vuorokautiseen perusterveydenhuollon päivystykseen. Tätä päätöstä arvioidaan uudestaan, mikäli poikkeuslupaa ympäri vuorokautiselle perusterveydenhuollon päivystykselle ei myönnetä.

Raaseporin sairaalan päivystyspisteessä toimisi jatkossa ympäri vuorokautisesti yksi perusterveydenhuollon päivystäjä. Kesäaikaan, jolloin alueella on paljon kesäasukkaita, päivystyspisteessä työskentelisi tarvittaessa toinen päivystäjä esimerkiksi klo 9–19 tai 10–20. Päivystyksessä olisi käytävissä monitoriseurantapaikkoja, mutta erillisestä valvontaosastosta luovuttaisiin. Samoin takapäivystystä sairaalassa ei jatkossa enää olisi. Virka-aikaiset erikoislääkärikonsultaatiot ovat saatavissa Raaseporin sairaalassa toimivilta erikoislääkäreiltä ja päivystysaikaiset konsultaatiot laajalti HUSin päivystäviltä lääkäreiltä.

Perusterveydenhuollon päivystyksen järjestämisestä vastaisi HUS Akuutti, joka vastaa myös alueen ensihoidon järjestämisestä. Tämä mahdollistaa selkeän ensihoidon ja päivystyksen ohjeistamisen ja työnjaon niin, että Raaseporin sairaalan päivystyspisteeseen ohjataan ja kuljetetaan vain potilaat, jotka voidaan siellä hoitaa. Päivystystoimintaa johtaa ja siitä vastaa HUS Akuutin tehtävään nimeämä, virkasuhteinen lääkäri.

Riittävät kuvantamis- ja laboratoriopalvelut ovat saatavilla jatkossakin HUS Diagnostiikkakeskuksen toimesta.

Tavoitetila HUS Raaseporin sairaalan ja alueen kuntayhteistyön osalta

HUSin tavoitteena on uudistaa Raaseporin sairaalan toimintaa yhdessä alueen kuntien kanssa. Tavoitteena on, että sairaala toimisi jatkossa tiiviimmin alueen kaksikielisten terveyspalveluiden keskuksena.

Käytännön tavoitteena on, että HUS ylläpitäisi sairaalassa yhtä monierikoisalaista erikoissairaanhoidon vuodeosastoa, ympäri vuorokautista perusterveydenhuollon päivystyspistettä sekä mahdollisimman laajoja erikoissairaanhoidon avopalveluita. Selvitettävänä on lisäksi malli, jossa Raaseporin kaupungin perusterveydenhuollon vuodeosastot muuttaisivat Raaseporin sairaalan tiloihin hyödyntäen sairaalasta vapautuvia tiloja. Samalla vuodeosastoista olisi tarkoituksena muodostaa toiminnallinen kokonaisuus, jossa resursseja olisi mahdollista käyttää tarvittaessa puolin ja toisin myös erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon hallinnollisen rajan yli.

16.6.2020

Edellä mainittu malli mahdollistaisi sen, että sairaalan tiloissa toimiva ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystyspiste voisi osaltaan tukea HUSin ja Raaseporin kaupungin osastojen kokonaisuutta ja niiden tarvitsemaa kiireellistä hoidon tarvetta virka-ajan ulkopuolella.

Raaseporin sairaalan toiminnan suunnittelussa tulee jatkossa välillisesti huomioitavaksi sote-uudistuksen yhteydessä toteutettavaksi suunniteltu Uudenmaan erillisratkaisu. Suunnitelman mukaan Länsi-Uudenmaan kymmenestä kunnasta muodostettaisiin Länsi-Uudenmaan maakunta. Asian valmistelua on käynnistetty ns. C10-hankkeessa Espoon kaupungin johdolla. HUSilla on tällä alueella toimintaa Raaseporin sairaalan lisäksi myös Jorvin ja Lohjan sairaaloissa. Raaseporin sairaalan alue on näistä alueista ainoa valtakieleltään ruotsinkielinen alue.

Päätöksenteko ja alueellinen terveydenhuollon järjestämissuunnitelma

Päivystysasetuksen perustelumuiiston mukaan edellytetään, että haettaessa poikkeuslupaa perusterveydenhuollon päivystykselle asiasta on sovittava alueen terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa. Tavoitteena on varmistaa, että alueen asiantuntemus ja yhteisymmärrys tukee päivystyspisteen tarvetta.

HUS on käynnistänyt yhdessä alueen kuntien kanssa prosessin alueen terveydenhuollon järjestämissuunnitelman päivittämiseksi Raaseporin sairaalan tulevaa toimintaa vastaavaksi. Asia suunnitellaan käsiteltäväksi HUS valtuustossa 17.12.2020.

HUS anoo täten asetuksen mukaista poikkeuslupaa ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen ylläpitämiseksi Raaseporin sairaalassa 1.10.2020 eteenpäin sillä varauksella, että järjestämissuunnitelma muutetaan vastaamaan ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä.

Yhteenvedo

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri hakee poikkeuslupaa järjestää Raaseporin sairaalassa perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys lopetettavan yhteispäivystyksen sijaan. HUSin näkemyksen mukaan ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys on alueen väestön tarpeisiin nähden sopiva palvelutaso, ja myös käytännössä yhteen sovitettavissa HUS Raaseporin sairaalan nykyiseen ja tulevaan toiminnalliseen profiiliin.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

johtajaylilääkäri